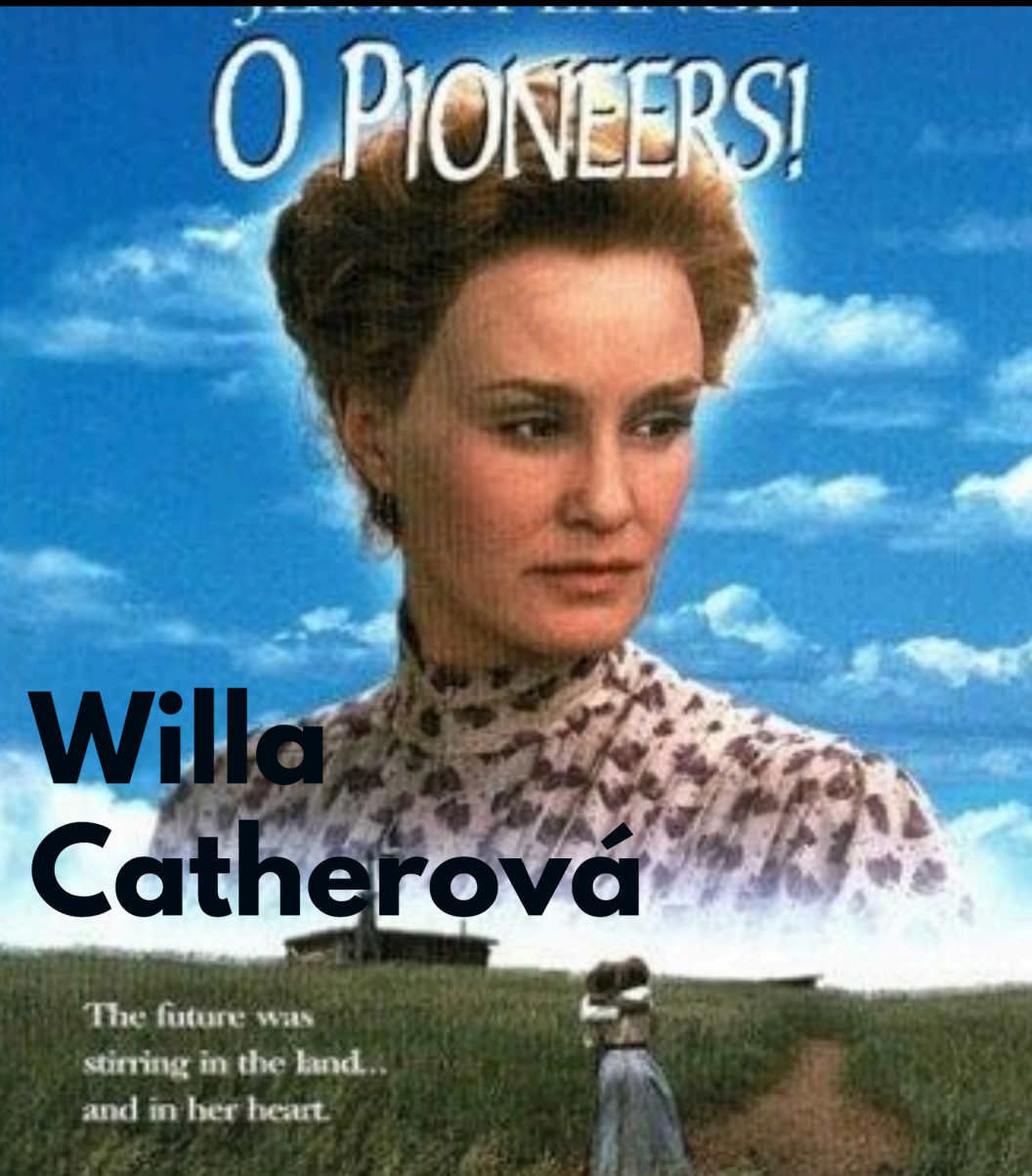

Ó PIONÝŘI!

O PIONEERS!

**Willa
Catherová**

The future was
stirring in the land...
and in her heart.

Willa Catherová

Ó pionýři

Meisterkoch knihy

Z originálu:
O PIONEERS!

Copyright© Čincura, 2024
Všechna práva vyhrazena
Rozsah: 177 stran
Vydání: první
Vydal: Meisterkoch, Praha, 2024

ISBN: 978-80-88513-09-4 PDF

Na obálce je americká herečka Jessica Lange, jež za ztvárnění hlavní hrdinky – Alexandry Bergssonové – v televizním dramatu O Pioneers! získala v r. 1993 Zlatý globus pro nejlepší herečku v TV filmu.

ČÁST I.

Divoká země

I

Bylo to jednoho lednového dne, když se městečko Hanover na pláni Nebrasky vzpíralo studenému větru. Mlha jemných sněhových vloček vířila kolem shluku nízkých šedých budov, které se choulily pod šedou oblohou. Mezi domy rozsetými na tvrdé prérijní půdě skučel vítr. Hlavní ulice byla rozježděná, teď už ztuhlá mrazem, a vedla od červeného nádraží až k dřevařskému skladu a rybníku na jižním okraji městečka. Po obou stranách této silnice se táhly dvě řady dřevěných budov; obchody se smíšeným zbožím, dvě banky, lékárna, obchod s krmivem, saloon, pošta.

Prkenné chodníky byly šedivé od ušlapaného sněhu. Děti byly ve škole a na ulicích nebylo nikoho kromě několika drsně vypadajících venkovanů v hrubých kabátech a dlouhých čepicích stažených až k nosu. Pod dekami se tráslo několik těžkých pracovních koní zapřažených do zemědělských vozů. Kolem nádraží byl klid, další vlak přijede až v noci.

Na chodníku před jedním z obchodů seděl malý švédský chlapec a plakal. Bylo mu asi pět let a jeho černý plátěný kabát mu byl příliš velký. Uši, nos a buclaté tváře měl

červené zimou. Tiše plakal a těch pár lidí, kteří spěchali kolem, si ho nevšímal. Báł se kohokoli zastavit, báł se vejít do obchodu a požádat o pomoc, a tak seděl, žmoulal si dlouhé rukávy, díval se na telegrafní sloup vedle sebe a nařikal: „Moje kotě, ach, moje kotě! Umrzne!“

Na vrcholu sloupu se krčilo roztřesené šedivé kotě, slabě mňoukalo a zoufale se drápky drželo dřeva. Ještě nikdy nebylo tak vysoko a bylo příliš vyděšené, než aby se pokusilo slézt. Malý venkovský chlapec již propadal zoufalství, když konečně zahlédl přicházet svoji sestru, která byla navštívit lékaře. Vstal a v těžkých botách se k ní rozeběhl.

Jeho sestra byla vysoká, statná dívka a kráčela rychle a odhodlaně, jako by přesně věděla, kam jde a co bude dělat. Na sobě měla dlouhý pánský kabát a kulatou plyšovou čepici. Měla vážnou, zamyšlenou tvář a její jasné modré oči byly upřeny kamsi do dálky. Chlapce si všimla, až když ji zatahal za kabát. Krátce se zastavila a sklonila se, aby mu otřela mokry obličej.

„No tak, Emile! Říkala jsem ti, abys zůstal v obchodě a nevycházel ven. Co je to s tebou?“

„Moje kotě, Alex, moje kočička! Nějaký člověk ji vystrčil ven a pes ji tam zahnal.“ Jeho ukazováček, vyčnívající z rukávu kabátu, ukázal nahoru na sloup.

„Ach, Emile! Neříkala jsem ti, že s ní budou problémy? Co tě přimělo, abys ji bral? No tak, měla jsem to vědět.“ Přistoupila k patě sloupu, natáhla ruce a volala: „Koťčko, koťčko,“ ale kotě jen mňoukalo a slabě mávalo ocáskem. Alexandra se od něj odvrátila.

„Ne, ona dolů nepůjde. Někdo za ní bude muset jít nahoru. Viděla jsem ve městě Linstrumův vůz. Půjdu se podívat, jestli nenajdu Carla. Možná by mohl něco udělat.“

Jen musíš přestat brečet, jinak neudělám ani krok. Kde máš čepici? Kdes ji nechal? To je jedno. Dám ti zatím svoji."

Narazila mu svoji čepici na hlavu a přetáhla mu ji přes uši. Ošuntělý pocestný, který právě vycházel z obchodu, se zastavil a tupě zíral na lesklé bohatství vlasů, které sundáním čepice odhalila, dva husté copánky, sepnuté kolem hlavy, a červenožluté kadeře. Vytáhl z úst doutník a držel vlhký konec mezi dvěma prsty vlněné rukavice.

„Panebože, holka, to jsou ale vlasy!" zvolal. Probodla ho pohledem plným divokosti Amazonky a zbytečně přísně stáhla spodní ret. Lekl se tak, že upustil doutník, který spadl na chodník, a vydal se v poryvech větru přes ulici do protějšího saloonu. Když si od barmana bral skleničku, aby se vzpamatoval, měl ještě nejistou ruku.

Alexandra spěchala do lékárny, kde by nejspíš našla Carla Linstruma. Skutečně tam byl a probíral se tam portfolioem chromových barviček, které lékárník prodával hanoverským ženám, jež malovaly porcelán. Vysvětlila mu, co potřebuje, a Carl ji následoval ven k rohu domu, kde Emil stále seděl u sloupu.

„Budu muset jít za ní nahoru, Alexandro. Myslím, že v depu mají nějaké hroty, které si můžu připnout na nohy. Počkej chvíli."

Carl strčil ruce do kapes, sklonil hlavu a vyrazil ulicí proti severnímu větru. Byl to patnáctiletý chlapec, štíhlý a černovlasý. Když se vrátil s lezeckými ostruhami, zeptala se ho, co udělal s kabátem.

„Nechal jsem ho v lékárně. Stejně bych v něm nemohl lézt. Chyt' mě, kdybych spadnul, Emile," zasmál se na chlapce, když začal stoupat. Alexandra ho znepokojeně pozorovala. Kotě se nehnulo ani o píd'. Carl se musel vyšplhat až na samý vrchol sloupu a pak měl potíže kotě

od dřeva odtrhnout. Když se dostal na zem, podal kočku jejímu uszlzenému páníčkovi.

„Teď s ní jdi do obchodu, Emile, a zahřej se.“ Otevřel dítěti dveře. „Počkej chvíli, Alexandro. Proč bych s vámi nemohl jet až na rozcestí? Každou minutou se ochlazuje. Byla jsi u doktora?“

„Ano, zítra se u nás zastaví. Ale říká, že otec se nemůže uzdravit, že už mu nebude líp.“ Dívce se zachvěly rty. Upřeně se zadívala na bezútěšnou ulici, jako by sbírala síly, aby něčemu čelila, jako by se ze všech sil snažila vyrovnat se situaci, se kterou, ať už je jakkoli bolestná, se musí nějak vypořádat. Vítr pleskal cípy jejího těžkého kabátu.

Carl nic neříkal, ale cítila jeho soucit. I on byl osamělý. V jeho hubené tváři byla jemná bledost a ústa měl na chlapce příliš citlivá. Při každém pohybu byl velmi tichý. Oba přátelé stáli několik okamžiků na rohu větrné ulice a nepromluvili spolu ani slovo. Pak se Carl pohnul:

„Postarám se o koně.“

Alexandra přikývla a vešla do obchodu, aby si nechala zabalit nákup do krabice od vajec a ohřát se, než se vydá na dlouhou, studenou cestu. Emila našla sedět na nejnižším stupni schodiště, které vedlo do oddělení s oblečením a koberci. Hrál si spolu s českou holčičkou Marií Toveskou, která kotěti zavazovala přes hlavu kapesník jako čepičku. Marie byla cizinka, přišla z Omahy s matkou navštívit svého strýce Joea Toveského. Měla hnědé kudrnaté vlasy, malá červená ústa jako panenka a kulaté žlutohnědé oči. Každý si všiml jejích očí, hnědá duhovka měla zlatavé odlesky, takže vypadaly jako zlatý kámen, nebo v měkčím světle jako ten coloradský nerost, kterému se říká tygrí oko. Byla oblečena do červených kašmírových šatiček a kolem krku měla bílý kožešinový šál. Nic

nenamítala, když Emil jemnou srst šály obdivně ohmatával.

Alexandra neměla to srdce ho od tak hezké kamarádky odvést, a tak je nechala, aby si spolu hráli s kotětem, dokud hlučně nepřišel Joe Tovesky, nezvedl svou malou neteř a neposadil si ji se smíchem na ramena. Všechny jeho děti byli kluci a on tohle malé stvoření zbožňoval. Jeho přátelé kolem něj utvořili kruh, obdivovali a škádlili holčičku, která jejich vtípky přijímala s velkou samozřejmostí. Všichni z ní byli nadšení, protože málokdy viděli tak hezké a vychované děvčátko. Řekli jí, že si musí vybrat jednoho z nich za miláčka, a každý jí začal jako úplatek nabízet bonbóny a marcipánová prasátka. Rozhlédla se po těch snědých, kníratých tvářích, vonících kořalkou a tabákem, a pak jemně přejela drobným ukazováčkem po Joeově štětinaté bradě a řekla: „Tady je můj miláček.“

Češi řvali smíchy a Mariin strýc ji objal, až vykřikla: „Prosím tě, nedělej to, strýčku Joe! Ubližuješ mi.“ Každý z Joeových přátel jí dal pytlík bonbonů a ona je všechny kolem za to políbila, i když jí venkovské bonbony moc nechutnaly. Snad proto si vzpomněla na Emila.

„Dejte mě dolů, strýčku Joe,“ řekla, „hci dát trochu svých bonbónů tomu hodnému klukovi, kterého jsem našla.“

Půvabně přešla k Emilovi, následována svými obdivovateli, kteří utvořili nový kruh a škádlili malého chlapce, dokud neschoval obličej do sestřiny sukně. Ta mu vyhubovala, že je takové děcko.

Venkované se připravovali na cestu domů. Ženy si kontrolovaly nákupy a uvazovaly si na hlavě velké červené šátky. Muži ještě za peníze, které jim zbyly, kupovali tabák a cukrovinky a ukazovali si nové boty, rukavice a modré

flanelové košile. Tři velcí Češi popíjeli alkohol s příměsí skořicového oleje. Říkalo se, že to člověka účinně posiluje proti chladu. Přetopeným obchodem, jenž páchl kouřem z dýmky, vlhkou vlnou a petrolejem, zněla jejich temperamentní řeč.

Dovnitř vešel Carl a nesl si dřevěnou skříňku s mosaznou rukojetí.

„Pojď,“ řekl Alexandře, „Nakrmil jsem a napojil koně a vůz je připraven.“ Vynesl Emila ven a uložil ho do slámy v korbě vozu. Chlapec byl z horka ospalý, ale stále starostlivě držel své koťátko.

„Byl jsi strašně hodný, Carle, že jsi vylezl tak vysoko a kotě mi snesl. Až budu velký, budu taky šplhat a zachraňovat malým klukům koťata,“ zamumlal ospale.

Než koně přejeli první kopec, Emil i jeho kočka už tvrdě spali. Ačkoli byly teprve čtyři hodiny, zimní den už pomalu slábl. Cesta vedla na jihozápad za pruhem bledého, vodnatého světla, které se třpytilo pod olovnatou oblohou. Světlo dopadalo na dvě smutné mladé tváře, které k němu byly němě obráceny: na oči dívky, které se s úzkostí dívaly do budoucnosti, a na chmurné oči chlapce, které již hleděly do minulosti.

Městečko za nimi zmizelo, jako by nikdy nebylo, zapadlo za ohybem prerie a zmrzlá krajina je přijala do svého lůna. Usedlostí bylo málo a byly daleko od sebe, tu a tam se proti obloze rýsoval větrný mlýn. Zdálo se, že ta velká země přemáhá malé zárodky lidské společnosti, které v jejích ponurých pustinách zápasí o přežití. Chlapcova ústa tváří v tvář té nesmírné tvrdosti zhořkla, cítil, že lidé jsou příliš slabí na to, aby zde něco dokázali, že ta země chce být ponechána sama sobě, aby si zachovala svou vlastní divokou sílu, svou zvláštní drsnou krásu a truchlivost.

Vůz kodrcal po zmrzlé silnici. Oba přátelé spolu hovořili méně než obvykle, jako by jim zima pronikala až do srdce.

„Jeli dnes Lou a Oscar do Blue nařezat dříví?“

„Ano. skoro lituji, že jsem je nechala jít, taková zima se udělala. Ale matku znervózňuje, když dřeva ubývá.“

Zmlkla, přejela si rukou čelo a odhrnula si vlasy.

„Nevím, co s námi bude, Carle, jestli otec zemře. Neodvážuji se na to myslet. Přála bych si, abychom všichni odešli s ním a nechali to všechno zarůst trávou.“

Carl neodpověděl. Právě se před nimi rozprostíral norský hřbitov, kde všechno zarůstalo trávou, kadeřavou a červenou, která zakrývala už i drátěný plot. Carl si uvědomil, že není příliš dobrý společník, ale nevěděl, co na to říct.

„Samozřejmě,“ pokračovala Alexandra a zpevnila hlas, „Kluci jsou silní a tvrdě pracují, ale vždycky jsme byli tak závislí na otci, že nevím, jak budeme dál žít. Skoro mám pocit, jako by nebylo pro co jít dál a snažit se.“

„Víš o tom tvůj otec?“

„Ano, myslím, že ví. Celý den lže a počítá na prstech. Myslím, že se snaží spočítat, co nám tu zanechá. Je to pro něj útěcha, že moje slepice snášejí i přes zimu a přinášejí trochu peněz. Kéž by se nám dařilo odvést jeho myšlenky od takových věcí, ale poslední dobou nemám moc času, abych s ním mohla být.“

„Myslíš, že by chtěl, abych někdy večer přinesl svou magickou lucernu?“

Alexandra k němu překvapeně otočila tvář. „Ach, Carle! Ty ji máš?“

„Ano. Je vzadu na slámě. Nevšimla sis té dřevěné skříňky, kterou jsem nesl? Zkoušel jsem to celé dopoledne

ve sklepě lékárny a fungovalo to pořád dobře, ukazuje krásné velké obrázky."

"O čem jsou?"

"Jsou to pohyblivé obrázky z lovu v Německu a Robinson Crusoe a legrační obrázky o kanibalech. Chystám se k tomu namalovat pár diapozitivů na sklo, z knihy Hanse Andersena."

Alexandru to rozradostnilo. V lidech, kteří musí příliš brzy dospět, často zůstává hodně z dítěte.

"Přines to k nám, Carle. Už se nemůžu dočkat, až je uvidím, a jsem si jistá, že potěší i tátu. Jsou ty obrázky barevné? Víím, že se mu budou líbit. Kalendáře, které mu kupuji ve městě, se mu líbí. Kéž bych jich mohla sehnat víc. Tady už musíš zastavit, vid' ? Bylo příjemné mít společnost."

Carl zastavil koně a pochybovačně pohlédl na černou oblohu. „Je pěkná tma. Koně tě samozřejmě odvezou domů, ale myslím, že bych měl raději rozsvítit lucernu, kdybys ji náhodou potřebovala."

Podal jí otěže a vylezl dozadu do vozové korby, kde se přihrčil a udělal si z kabátu jakýsi stan. Po tuctu pokusů se mu ve větru konečně podařilo zapálit lucernu, kterou postavil před Alexandru a zpola ji přikryl dekou, aby jí světlo nesvítilo do očí.

"A teď počkej, než najdu svou skříňku. A tady je. Dobrou noc, Alexandro. Zkus se nebát."

Vyskočil na zem i se skříňkou a rozběhl se přes pole směrem k ranči Linstrum.

"Hú, hú, hú, hú!" zavolal zpátky a vzápětí zmizel za hřebenem a seskočil do písečné rokle. Vítr mu odpověděl jako ozvěna: „Hú, hú, hú!"

Alexandra odjela. Rachot jejího vozu se ztrácel v kvílení větru, ale její lucerna, kterou pevně držela mezi nohama,

tvorila pohyblivý bod světla, který se stále hlouběji a hlouběji nořil do temné krajiny.

II

Na jednom z hřebenů té zimní pustiny stál nízký srub, v němž umíral John Bergson. Bergsonovu usedlost bylo snadnější najít než mnoho jiných, protože shlížela na Norway Creek, mělký, bahnitý potok, který někdy tekla a někdy stál na dně klikaté strže se strmými svahy, porostlými křovím, vlochy a zakrslými jasany. Ten potok dodával farmám, které s ním sousedily, jakousi tvář. Ze všech tíživých věcí v nové zemi byla absence krajinných předělů v jednotvárné prérii jednou z nejdepresivnějších a nejskličujících. Domy v Divide byly malé a byly obvykle zastrčené v nízkých údolích; člověk je neviděl, dokud na ně přímo nenarazil. Většina z nich byla postavena z drnu, z půdy hustě prorostlé kořeny prérijní trávy, a daly se snadno přehlédnout. Cesty byly jen slabé stopy v trávě a pole byla sotva znatelná. Orba vypadala jako slabé škrábance v půdě, mnohdy tak neurčité, že nakonec mohly být i jen stopami po ledovcích.

Za dlouhých jedenáct let udělal John Bergson na divokou zemi, kterou přišel zkrotit, jen malý dojem. Stále to byla divočina, která měla své drsné nálady, a nikdo nevěděl, kdy a jak mohou přijít. Viselo nad ní neštěstí. Její duch byl k člověku nepřátelský. Nemocný farmář to cítil, když den po Alexandřině cestě do města ležel na svém lůžku a díval se z okna za odcházejícím lékařem, jenž ho před chvílí navštívil. Pak jeho zrak bloudil po těch jednotvárných, olověně zbarvených šířích pusté krajiny. Znal každý její hřeben, stepní rovinu a mělkou rokli mezi

ním a obzorem. Na jihu byla jeho zoraná pole, na východě pastviny, stáje, ohrada pro dobytek, rybník – a pak tráva, moře trávy.

Bergson si v duchu procházel neštěstí, které ho potkala. Jednou v zimě mu dobytek zahynul ve vánici. Následující léto si jeden z jeho tažných koní zlomil nohu v díře po prérijním psu a musel být zastřelen. Další léto přišel o vepře kvůli choleře a vzácný hřebec uhynul po uštknutí chřestýšem. Znovu a znovu se mu nedařilo s úrodou. Přišel o dvě děti, chlapce, které si vzala nemoc a smrt.

Nyní, když se konečně vymanil z dluhů, měl sám zemřít. Bylo mu teprve šestačtyřicet a původně počítal s tím, že bude mít mnohem více času na vybudování hospodářství. Prvních pět let na Divide strávil tím, že se zadlužil, a posledních šest let tím, že se z dluhů dostával. Vlastnil šest set čtyřicet akrů půdy, a navíc mu připadla usedlost mladšího bratra, který už boj vzdal a vrátil se do Chicaga, aby zde pracoval v luxusní pekárně a vynikal ve švédském atletickém klubu. O obdělávání bratrových pozemků se John zatím nepokoušel, ale využíval je jako pastviny a jeden z jeho synů tam za pěkného počasí jezdil na koni.

John Bergson byl starosvětsky přesvědčen, že půda je sama o sobě žádoucí. Ale tato půda byla pro něj záhadou. Byla jako kůň, kterého nikdo neumí osedlat a zapřáhnout, jako kůň, který divoce běhá a rozkopává vše na kusy. Nikdo nerozuměl tomu, jak na té divoké zemi správně hospodařit, jeho sousedé věděli o hospodaření ještě méně než on sám, mnozí z nich ani nikdy předtím v zemědělství nepracovali, ve staré vlasti se živili řemeslem, byli to krejčí, zámečníci, truhláři atd. Bergson také nebyl zemědělec, pracoval v loděnici.

O tom všem přemýšlel už celé týdny. Jeho postel stála v obývacím pokoji vedle kuchyně. Zatímco se peklo, pralo a

žehlilo, on ležel a díval se na střešní trámy, které sám tesal, nebo na dobytek v ohradě. Často volal svou dceru, aby si s ní o tom promluvil. Ještě než Alexandře bylo dvanáct let, začala mu pomáhat, a jak dospívala, stále více se spoléhal na její vynalézavost a dobrý úsudek. Jeho synové byli také ochotní pracovat, ale když s nimi mluvil, většinou ho rozčilovali. Byla to Alexandra, kdo četl noviny a sledoval trhy a učil se na chybách sousedů. Byla to Alexandra, kdo vždy dokázal říct, kolik stál výkrm každého vola, a kdo dokázal odhadnout váhu prasete dřív, než šlo na váhu.

Lou a Oscar byli pracovití, ale nikdy je nedokázal naučit používat při práci hlavu. Alexandra, říkal často, je po dědečkovi, čímž chtěl říct, že je inteligentní. Otec Johna Bergsona byl stavitelem lodí, mužem značné bystrosti a jmění. Dokázal vybudovat malý hrdý podnik bez kapitálu, jen vlastní šikovností a předvídavostí, a osvědčil se jako muž. Na sklonku života se podruhé oženil, a to se stockholmskou ženou pochybného charakteru, mnohem mladší než on, která ho vedla k různým extravagancím. Z loďařovy strany bylo toto manželství poblouzněním, zoufalou pošetilostí bohatého muže, který nedokáže unést stáří. Během několika let ho jeho bezcharakterní žena zničila. Spekuloval, přišel o své jmění i o peníze, které mu svěřili námořníci, a zemřel zostuzen a svým dětem nezanechal nic.

Ve své dceři však John Bergson rozpoznával sílu vůle a jednoduchý přímý způsob uvažování, který byl pro jeho otce charakteristický v jeho lepších časech. Raději by tuto podobu viděl v jednom ze svých synů, ale nebyla to otázka volby. Když tam ležel den za dnem, musel se smířit s tím, že to je takové, jaké to je, a být vděčný za to, že mezi jeho dětmi je jedno, kterému může svěřit budoucnost své rodiny a svou těžce vydobytou zemi.

Zimní soumrak slábl. Nemocný slyšel, jak jeho žena škrtla v kuchyni sirkou, a škvírami ve dveřích se mihlo světlo lampy. Bolestivě se na lůžku otočil a podíval se na své bílé ruce, z nichž už vyprchala bývalá síla. Byl už připraven to vzdát. Nevěděl, jak k tomu došlo, ale byl již ochoten odejít hluboko pod svá pole a odpočívat tam, kde ho pluh nenajde. Byl již unaven chybami, které dělal. Byl srozuměn s tím, že vše přenechá jiným rukám a myslel přitom na silné ruce své Alexandry.

„Dotter," zavolal slabě, „Dotter!" Uslyšel její rychlý krok a uviděl, jak se ve dveřích objevuje její vysoká postava, za níž se rozlévalo světlo lampy. Cítil její mládí a sílu, jak snadno se pohybovala, shýbala a zvedala. Ale sám už tu sílu mít znovu nechtěl, i kdyby mohl, ne on! Příliš dobře znal ten konec, než aby si přál začít znovu. Věděl, kam to všechno šlo, co vše se stalo.

Zvedla ho na polštáře a přitom ho oslovila tím starým švédským jménem, kterým mu říkávala, když byla malá a nosila mu večeri do loděnice.

„Řekni chlapcům, ať přijdou sem, dcero. Chci s nimi mluvit."

„Krmí koně, otče. Právě se vrátili z Blue. Mám je zavolat?"

Povzdechl si. „Ne, ne. Počkej, až přijdou. Alex, budeš muset pro své bratry udělat to nejlepší, co můžeš. Všechno půjde na tebe."

„Udělám, co bude v mých silách, tati."

„Nedovol, aby se nechali odradit a odešli odtud jako strýc Otto. Chci, aby jim ta půda zůstala."

„To uděláme, otče. O půdu nikdy nepřijdeme."

V kuchyni se ozval zvuk těžkých nohou. Šla ke dveřím a pokynula bratrům, dvěma urostlým mužům, sedmnáctiletému a devatenáctiletému. Vešli dovnitř a

postavili se k nohám postele. Jejich otec se na ně pátravě podíval, a i když byla příliš velká tma, aby jim viděl do tváře, nemohl si je splést. Hranatá hlava a těžká ramena patřila staršímu Oscarovi. Mladší byl rychlejší, ale také kolísavější.

„Chlapci," řekl otec unaveně, „chci, abyste drželi půdu pohromadě a řídili se pokyny své sestry. Mluvil jsem s ní od té doby, co jsem nemocný, a zná všechna má přání. Nechci mezi svými dětmi žádné hádky, a dokud je jeden dům, musí být jedna hlava. Alexandra je nejstarší a udělá vše, co bude v jejích silách. Pokud bude dělat chyby, neudělá jich tolik jako já. Až se oženíte a budete si chtít postavit vlastní dům, pozemek bude rozdělen spravedlivě. Ale v příštích letech to budete mít těžké a musíte držet pohromadě. Alexandra bude hospodařit, jak nejlépe umí."

Oscar, který obvykle mluvil jako poslední, odpověděl nyní první, protože byl starší: „Ano, otče. Stejně by to tak bylo, i kdybys o tom nemluvil. Všichni budeme pracovat společně."

„A vy se budete řídit svou sestrou, chlapci, a budete jí dobrými bratry a matce dobrými syny. A Alexandra nesmí pracovat na polích. Teď už to není nutné. Najme si dělníka, až budete potřebovat pomoci. Prodejem vajec a másla si vydělá mnohem víc, než dělá mzda dělníka. To byla jedna z mých chyb, že jsem sám na to nepřišel dřív. Snažte se každý rok obdělat trochu víc půdy, drnová kukuřice je dobrá na krmení. Neustále půdu obraťte a vždycky skládejte víc sena, než potřebujete. Nezazlívejte matce trochu času na zahradu a na péči o ovocné stromy, i když to dělá v době sklizně. Byla vám dobrou matkou a vždycky se jí stýskalo po staré vlasti."

Když se vrátili do kuchyně, chlapci se mlčky posadili ke stolu. Po celou dobu jídla se dívali jen do svých talířů a

měli červené oči. Moc toho nesnědli, i když celý den pracovali v mrazu, a i když byl k večeři vynikající králík dušený v omáčce a k němu švestkové koláče.

John Bergson se oženil pod svou úroveň, ale vzal si dobrou hospodyni. Paní Bergsonová byla světlovlasá, korpulentní žena, těžká a klidná jako její syn Oscar, ale bylo v ní něco příjemného – možná to byla její láska k příjemným věcem. Po jedenáct let se důstojně snažila udržet pořádek v domácnosti v podmínkách, které to velmi ztěžovaly. Zvyk byl u paní Bergsonové velmi silný a její neutuchající snaha udržet rutinu starého života v novém prostředí udělala hodně pro to, aby se rodina morálně nerozpadla a nezačala být nedbalá ve svých způsobech. Bergsonovi měli například srubový dům jen proto, že paní Bergsonová nechtěla bydlet v drnovém domě. Stýskalo se jí také po rybí stravě a každé léto dvakrát poslala chlapce k řece, dvacet mil na jih, aby tam nalovili. Když byly děti ještě malé, naložila je všechny do vozu, to nejmenší dítě do kolébky, a vyrazila s nimi na ryby.

Alexandra často říkala, že kdyby její matku vyvrhli na pustý ostrov, děkovala by Bohu za své vysvobození, udělala by si zahrádku a lovila by tolik, že by mohla konzervovat. Konzervování bylo u paní Bergsonové téměř jako mánie. Statná žena se potulovala po křovinatých březích Norway Creek a hledala liščí hrozny a husí švestky stejně jako divoké zvíře, jež hledá kořist. Z mdlých třešní, které rostly v préríi, vařila žlutý džem a ochucovala ho citronovou kůrou, Ze zahradních rajčat připravovala lepkavou tmavou zavařeninu.

Když už nebylo co zavařovat, začala nakládat. Množství cukru, které použila, někdy téměř vyčerpalo rodinné peníze. Byla dobrou matkou, ale byla ráda, když její děti byly už dost staré na to, aby se jí v kuchyni nepletly

pod nohama. Nikdy neodpustila Bergsonovi, že ji přivedl na konec světa, ale když už tam byla, chtěla aby ji nechal obnovil si svůj starý život, jak jen to bylo možné. Ještě pořád se mohla na tom světě trochu utěšovat, když měla ve spižírně slaninu, skleněné nádoby na policích a prostěradla úhledně složená ve skříni. Žádný z jejich sousedů se jí příliš nelíbil kvůli jejich nedbalému nepořádku a ženy si o ní myslely, že je pyšná. Když se jednou na cestě do Norway Creeku zastavila u paní Leeové, stará žena se před ní honem schovala do seníku ze strachu, aby ji nepřistihla bosou.

III

Jednoho červencového nedělního odpoledne, půl roku po smrti Johna Bergsona, seděl Carl Linstrum ve dveřích kuchyně a snil nad ilustrovanými novinami, když zaslechl rachot vozu po silnici podél kopce. Hned jak vzhlédl, poznal Bergsonovo spřežení se dvěma sedadly ve voze, což znamenalo, že vyrazili na výlet. Oscar a Lou na předním sedadle měli na sobě plátěné klobouky a kabáty, které nikdy jindy nenosili než v neděli, a Emil na druhém sedadle s Alexandrou, seděl hrdě ve svých nových kalhotách, ušitých z otcových, a jeho sestra byla v růžově pruhované košili s širokým volánkovým límcem.

Oscar zastavil koně a zamával na Carla, který popadl klobouk a běžel k nim přes melounový záhon.

„Chceš jet s námi?“ volal Lou. „Jedeme k bláznivému Ivarovi koupit houpací síť.“

„Jasně.“ Carl přiběhl udýchaný, přelezl kolo a posadil se vedle Emila.

„Vždycky jsem chtěl vidět Ivarův rybník. Říká se, že je největší v celém kraji. Nebojíš se jít k Ivarovi v těch nových kalhotách, Emile? Mohl by je chtít a hned ti ji sundat ze zadku.“

Emil se ušklíbl. „Hrozně bych se tam bál jít, kdybyste tam nejeli vy, velký kluci, kteří se o mě postarají. Slyšel jsi ho někdy výt, Carle? Lidé říkají, že někdy běhá po nocích po prérii a vyje, protože se bojí, že ho Pán zlikviduje. Matka si myslí, že musel udělat něco strašně zlého.“

Lou se ohlédl a mrkl na Carla. „Co bys dělal, Emile, kdybys byl sám na préríi a viděl ho přicházet?"

Emil se na něj podíval. „Třeba bych se schoval do jezevčí nory."

„Ale předpokládejme, že tam žádná jezevčí nora není," trval na svém Lou. „Utekl bys?"

„Ne, to bych se bál utíkat," přiznal Emil truchlivě a zkroutil si prsty. „Asi bych si sedl rovnou na zem a modlil se."

Mladí muži se rozesmáli a Oscar švihl bičem po širokých hřbetech koní.

„Neublížil by ti, Emile," řekl Carl s přesvědčením. „Přišel ošetřit naši kobylu, když snědla zelenou kukuřici a nabobtnala jako nádrž na vodu. Hladil ji stejně jako ty ty tvoje kočky. Moc jsem mu nerozuměl, protože neuměl anglicky, ale pořád ji hladil a sténal, jako by ho to samotného bolelo, a říkal: „Tak, sestřičko, už to je lehčí, už to je lepší!"

Lou i Oscar se rozesmáli a Emil se potěšeně zachichotal a vzhlédl k sestře.

„Myslím, že o doktorství neví vůbec nic," řekl Oscar pohrdavě. „Říká se, že když má kůň psotník, sám si vezme meducínu a pak se nad koněm modlí."

Alexandra se ozvala. „To říkali Crowovi, ale stejně jim koně vyléčil. Někdy má zamračenou mysl, ale když se ti ho podaří dostat na jasný den, můžeš se od něj hodně naučit. Rozumí zvířatům. Viděla jsem ho, jak Berquistově krávě sundal roh, když ho si ho napůl utrhla a začala bláznit. Trhala sebou všude možné a mlátila. A nakonec vyběhla na střechu staré zemljanky a nohy se jí propadly a zůstala tam trčet a bučela. Ivar přiběhl s bílým pytle, a jakmile se k ní dostal, ztichla a nechala si od něj roh odstranit a potřít to místo dehtem."

Emil ji poslouchal a v jeho tváři se odráželo utrpení krávy. „A pak už ji to nebolelo?“ zeptal se soucitně.

Alexandra ho pohladila. „Ne, už ne. A za dva dny už mohli její mléko zase používat.“

Cesta k Ivarově usedlosti byla velmi špatná. Usadil se v drsném kraji na hranici okresu, kde nežil nikdo jiný než několik Rusů – půl tuctu rodin, které žily pohromadě v jednom dlouhém domě, rozděleném jako kasárna. Ivar svou volbu vysvětloval tím, že čím méně sousedů bude mít, tím méně pokušení. Nicméně, jestliže jeho hlavní činností bylo léčení koní, zdálo se poněkud krátkozraké žít na tom nejneprístupnějším místě. Bergsonův vůz se kodrcal po nerovných hrbolech a travnatých březích, sledoval dno klikatých proláclin nebo objížděl břehy širokých lagun, kde z průzračné vody vyrůstaly zlatavé jalovce a divoké kachny vzlétaly s pleskotem křídel.

Lou se za nimi bezmocně díval. „Kéž bych si byl vzal pušku, Alexandro,“ řekl rozmrzele. „Mohl jsem ji schovat pod slámu na dně vozu.“

„To bychom museli Ivarovi lhát,“ namítla. „Kromě toho prý cítí mrtvé ptáky. A kdyby to věděl, nic bychom z něj nedostali, ani houpací síť. Chci si s ním promluvit, a když je našťvaný, tak se s ním nikdo rozumně nedomluví. Je jak blázen.“

Lou si odfrkl. „Kdo kdy vůbec slyšel, že by mluvil rozumně! Radši si dám k večeři kachnu než jazyk bláznivého Ivara.“

Emil se znepokojil. „Ale, Lou, přece ho nechceš našťvat! Mohl by začít výt!“

Všichni se znovu rozesmáli a Oskar popohnal koně nahoru po rozpadajícím se úbočí hlínovitého břehu. Lagunu a rudou travu kolem ní nechali za sebou. V Ivarově kraji byla tráva krátká a šedivá, prolákliny hlubší a zem

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Ó pionýři!.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.